

UTILIZAREA REVISTELOR DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ FILOLOGICĂ DIN COLECȚIA SĂLII DE LECTURĂ ȘTIINȚE FILOLOGICE

Adela CUCU, bibliotecar principal serviciul Comunicarea Colecțiilor

Abstract: *The article reflects the development, requirement and use of science journals collection and philological culture in Philology Sciences Reading Room. Some aspects are analysed with regard to the importance of traditional serial publications in the educational process and research for students and teachers, the results of polls conducted is talking about.*

Key-words: *collection, subscriptions, periodicals, magazines, users, use, loan, questionnaire.*

Publicațiile periodice sînt cea mai importantă sursă de informare și prin caracterul actual al informațiilor conținute, sînt deosebit de utile în cadrul comunităților științifice. Avînd în vedere importanța publicațiilor seriale managementul colecțiilor de periodice trebuie să țină cont de necesitățile de informare, documentare, studiu și cercetare ale actualilor și potențialilor utilizatori. În condițiile finanțării limitate la achizițiile de carte prezența publicațiilor seriale capătă o însemnătate deosebită. Astfel, o bibliotecă universitară trebuie să dețină un spectru larg de publicații periodice care să acopere toate zonele de interes ale utilizatorilor, pornind de la presă de interes general și pînă la reviste de specialitate, cu conținut informațional specific anumitor domenii.

La dezvoltarea fondului de publicații periodice influențează mai mulți factori printre care: prețurile la publicațiile periodice, noi titluri de publicații periodice, apariția revistelor electronice, dinamica utilizării etc. Astfel, la etapa actuală din diversitatea și varietatea publicațiilor periodice care apar este necesar de a stabili, care din ele reflectează într-o măsură sau alta interesele utilizatorilor Bibliotecii noastre. De aceea este oportun de a analiza și valorifica utilizarea publicațiilor seriale cu scopul de a rectifica anual repertoriul de abonamente la reviste și ziare, care vor satisface necesitățile utilizatorilor și să îndreptățească cheltuielile. Analiza fondului de publicații periodice, analiza intereselor utilizatorilor ne permit să facem concluzii că dacă în viitor vom reuși să menținem abonamentele și să păstrăm „nucleul” celor mai solicitate reviste, la acelaș nivel, vom putea satisface solicitările utilizatorilor și vom păstra toate categoriile de utilizatori: studenți, profesori, masteranzi, doctoranzi.

Scopul prezentei cercetări este prezentarea unei colecții de reviste adecvate sus-ținerii programelor de învățămînt și cercetare prin:

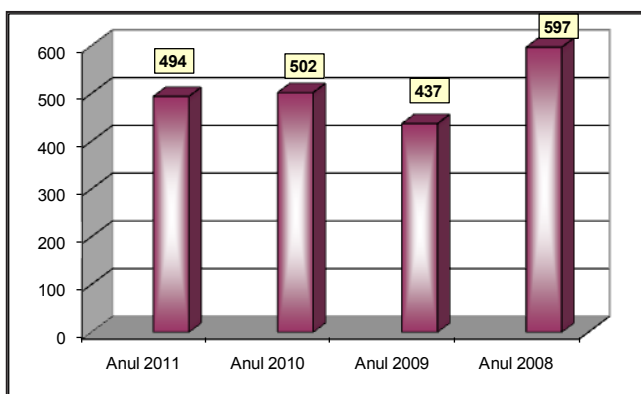
- Stabilirea corespunderii colecției existente cu necesitățile de informare și documentare ale utilizatorilor;
- Stabilirea eficienței utilizării acestei colecții și a preferințelor utilizatorilor;
- Determinarea titlurilor ce sînt necesare pentru a fi abonate;
- Depistarea revistelor care sînt mai puțin solicitate pentru a le intensifica promovarea.

Obiectul cercetării: Colecția de reviste din fondul de publicații periodice al sălii de lectură Științe Filologice.

Obiectivul lucrării: cercetarea colecției disponibile și utilizarea de către utilizatori.

Caracteristica fondului de publicații periodice a sălii de lectură Științe Filologice

Fondul de publicații periodice a sălii de lectură crește în fiecare an datorită, fie adăugării la diferitele titluri a numerelor din anul care s-a scurs, fie apariției de titluri noi achiziționate sau primite prin donație. Pentru a prezenta aceste acumulări anuale, subliniem doar că, în anul 2011 au fost notate în documentele de evidență ale sălii 63 de titluri de reviste în 494 exemplare iar, în total, în acces deschis sînt puse la dispoziția utilizatorilor peste 230 titluri de reviste și ziare naționale, din România, Federația Rusă și Ucraina. Completată prin donații și achiziții această colecție de periodice acoperă o însemnată perioadă de timp începînd cu anii 1950 a sec. XX și pînă în prezent.

Dinamica achizițiilor (nr. exemplare) revistelor în anii 2011-2008

Nucleul fondului de publicații periodice a sălii de lectură Științe Filologice îl constituie revistele de știință literară și lingvistică, colecția căreia s-a acumulat de zeci de ani, reviste care sînt deținute în colecția Bibliotecii din momentul fondării și pînă astăzi cît și publicațiile periodice ale Academiei de Științe a Republicii Moldova, Academiei Române, Academiei de Știință din Federația Rusă, Academiei Naționale de Științe a Ucrainei precum și anuarele/analele universităților și ale instituțiilor de cercetări, care sînt foarte activ utilizate ca surse de informare științifică de către studenți și profesori.

Reviste academice: Revistă de lingvistică și știință literară (Ch.), Philologia (Ch.), Limba română (București), Studii și cercetări lingvistice (București), Revista de etnografie și folclor (București), Вопросы языкознания, Русская речь, Русская литература, Слово і час.

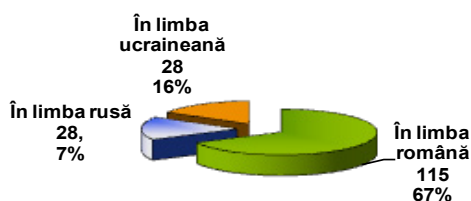
Analele Universității de Stat din Moldova. Ser. științe filologice, *Analele* Universității din București, „Al. I. Cuza” din Iași, din Craiova, din Timișoara, „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Dunărea de Jos” din Galați, Вестник Московского университета. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация: науч. журн., Вестник Московского университета. Сер. 9. Филология: науч. журн., Вісник Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка. Українознавство, Мовознавство, Науковий вісник Чернівецького Університету. Слов'янська філологія, Наукові записки Національного університету „Києво-Могилянської Академії”, Филологічні науки etc.

Colecția de reviste în limba română include și valoroase reviste fondate de autori, scriitori consacrați: **Convorbiri literare** - revistă fondată de societatea Junimea din Iași (1 martie, 1867), **Dacia literară** - revistă fondată la Iași în 1840 de Mihai Kogălniceanu, **Familia** - revistă de cultură, fondator Iosiv Vulcan în 1865, **Manuscriptum** - revistă Trimestrială ed. de Muzeul Național al literaturii române, director fondator D. Panaitescu – Perpessicius, **Viața Românească** - revistă întemeiată la Iași în martie 1906, de un grup de intelectuali în frunte cu Constantin Stere și Garabet Ibrăileanu, **Vatra** - directori fondatori: Ioan Slavici, I. L. Caragiale, George Coșbuc, **Literatorul** - revistă fondată la 1880 de Al. Macedonski / Serie nouă fondată la 1991 de Marin Sorescu, **Viața Basarabiei** - publicație fondată în anul 1932, condusă de Pan Halippa și Nicolae Costenco. În aceste reviste se pot găsi proza și poezia contemporană, critică și bibliografii, publicistica, opera și moștenirea literară a clasicilor români. Titlurile amintite reprezintă cea mai valoroasă parte din fondul deținut.

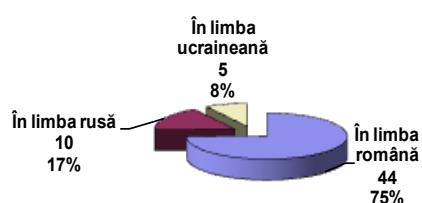
La dezvoltarea colecției de reviste urmărim două obiective – introducerea revistelor noi cu teme relevante și probleme științifice și eliminarea din colecție a revistelor cu o circulație mică, nesolicitate, pe care le transmitem în Serviciul Dezvoltarea și Organizarea Colecțiilor. Odată cu deficitul de resurse financiare la abonamente se iscă și necesitatea de a face o analiză obiectivă a fiecărei reviste în baza unor criterii bine determinate. Din multiplele criterii trebuie menționate două de bază: solicitarea și citarea revistei în bibliografiile cursurilor universitare.

Astfel din titlurile noi de reviste au fost adăugate:

Titluri de reviste per limbi

Titluri de ziare per limbi

În anul 2011 - 4: Cenaclu de la Păltiniș, Hiperion, Plumb, Transilvania.

În anul 2010 - 8: Cultura, Memoria etnologică, Noua Revistă Filologică, Philologica Jassyensia, Philologia, Revista la plic, Sintagmele, Septentrion literar.

Publicațiile periodice a sălii de lectură Științe Filologice sînt utilizate de toate

categoriile de utilizatori ai Bibliotecii: în ajutorul procesului de studiu, informare, pentru cercetare, autoinstruire și lectură pentru suflet. Cea mai activă categorie de utilizatori a colecției de reviste sînt masteranzii, doctoranzii, studenții, și mai puțin profesorii.

Despre valoarea informativă și științifică a revistelor ne vorbește și gradul de solicitare și utilizare:

- **cele mai solicitate:** *Revistă de lingvistică și știință literară, Limba română (Ch.), Studii și cercetări lingvistice, Limbă și literatură, Limba și literatura română, Analele Universităților, Contrafort, Semn, Convorbiri literare, Noua Revistă Filologică, Вопросы языкознания, Вопросы литературы, Русская речь, Русская литература, Филологические науки, Русский язык в школе, Литература в школе, Слово і час, Дивослово, Київ.*
- **solicitate:** Limba română (București), Basarabia, Dacia literară, Familia, Lettre internationale, Literatorul, Luceafărul, Secolul XX, XXI, Sud-Est, Viața Basarabiei, Viața Românească, Vatra, Revista de etnografie și folclor, Вестник Московского университета: Лингвистика и межкультурная коммуникация, Вестник Московского университета: Филология, Новый мир, Звезда, Иностранная литература, Литературная учеба, Новое литературное обозрение, Дніпро, Українська мова і література в школі, Українська мова і література, Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах .
- **mai puțin solicitate (deși conțin informații utile):** Clipa, Cuvântul, Revista 22, Roua stelară, Роман-журнал, Роман-газета, Зарубежный роман, Русский мир, Всесвіт, Початкова школа etc. (Aceste reviste sînt intens promovate prin expunerea lor la diferite expoziții).

În urma cercetărilor, analizelor efectuate am constatat că numărul revistelor, foarte solicitate și solicitate constituie **60-70%** din fondul de publicații periodice (anii 1990-2011). Aceste reviste oferă **70-80%** din informațiile necesare utilizatorilor. Aceasta o aflăm din comunicarea nemijlocită cu utilizatorii și din programele de cercetare a necesităților de informare și instruire ale utilizatorilor: sondaje, anchete tematice (*Cititorul și Presa, Publicațiile în serie în procesul de studii și cercetare* etc.) efectuate în Bibliotecă.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” Chestionar Mult stimat cititor											
<p>Publicațiile periodice sunt „instituțiile sociale ale științei” și realizează funcția importantă de însușire și difuzare a informațiilor, de recunoaștere a creației științifice a autorilor. Revistele care apar cu mult mai rapid decât cărțile constituie o oportunitate planșificată solida pentru cercetări. Bibliotecile Universității dețin în prezent circa 3154 titluri în 1.50.170 exemplare.</p> <p>Actual Bibliotecă abonează peste 400 titluri de ziare și reviste din Moldova, România, Rusia, Ucraina, Franța, SUA, Danemarca, stimate utilizatori, beneficiari de servicii la publicațiile periodice electronice prin e-IPL, Darvest, EBSCO, „Jurist”, INTERNET.</p> <p>Prin acest chestionar vrem să aflăm importanța publicațiilor în serie (tipărite/electronice) pentru procesul de studii și cercetare în Universitate, să vă cunoaștem opiniile asupra reperelor de titluri abonate curent care se acoperă necesitățile și solicitările Dvs. și îmbunătățim promovarea celor mai promișoare surse de documentare.</p>											
1. Cît de frecvent consultați:	zilnic uneori după necesitate										
☛ Presa tradițională	.....										
☛ Presa on-line	.....										
2. În ce scopuri recurgeți la consultarea publicațiilor periodice (reviste, ziare, anuare, anale)?	☛ cercetare										
☛ informare	☛ studiu										
3. În ce limbi consultați revistele și zările de specialitate?	☛ engleză										
☛ română	☛ franceză										
☛ rusă	☛ germană										
☛ ucraineană	.....										
Numeți cele mai utilizate titluri de Dvs. _____											
<p>4. Care sunt sursele de informare privind zările și revistele deținute în Bibliotecă noastră?</p> <table border="0"> <tr> <td>☛ ecranul</td> <td>☛ organa Publicații periodice de pe site-ul Bibliotecii</td> </tr> <tr> <td>☛ revista bibliografică</td> <td>☛ profesorul</td> </tr> <tr> <td>☛ catalogul pe file</td> <td>☛ bibliotecarul</td> </tr> <tr> <td>☛ bibliografia curriculară</td> <td>☛ altele</td> </tr> <tr> <td>☛ catalogul electronic</td> <td></td> </tr> </table>		☛ ecranul	☛ organa Publicații periodice de pe site-ul Bibliotecii	☛ revista bibliografică	☛ profesorul	☛ catalogul pe file	☛ bibliotecarul	☛ bibliografia curriculară	☛ altele	☛ catalogul electronic	
☛ ecranul	☛ organa Publicații periodice de pe site-ul Bibliotecii										
☛ revista bibliografică	☛ profesorul										
☛ catalogul pe file	☛ bibliotecarul										
☛ bibliografia curriculară	☛ altele										
☛ catalogul electronic											
5. Ce reviste științifice și ziare nu sînt găsite în Bibliotecă și după părerea Dvs. se trebuie angajat să le conștientizați colecția respectivă? _____											
<p>6. Cum apreciați calitatea și cantitatea presei periodice din Biblioteca noastră?</p> <p>☛ foarte bună bună puțină</p>											
<p>7. În procesul de cercetare ce tip de suporturi inform. ajutate profesorii/utilizatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☛ Publicații periodice tipărite ☛ CD/DVD ☛ INTERNET <p>Argumentați: _____</p>											
<p>8. Ce surse electronice utilizați?</p> <table border="0"> <tr> <td>☛ EBSCO Publishing</td> <td>Bazele de date ale Bazei Mondiale</td> </tr> <tr> <td>☛ Jurnalul</td> <td>Bazele de date NATO</td> </tr> <tr> <td>☛ Bazele de date ale ONU</td> <td>Bazele de date ale Bazei de informare a Comisiei Europene</td> </tr> <tr> <td>☛ INTERNET</td> <td></td> </tr> </table>		☛ EBSCO Publishing	Bazele de date ale Bazei Mondiale	☛ Jurnalul	Bazele de date NATO	☛ Bazele de date ale ONU	Bazele de date ale Bazei de informare a Comisiei Europene	☛ INTERNET			
☛ EBSCO Publishing	Bazele de date ale Bazei Mondiale										
☛ Jurnalul	Bazele de date NATO										
☛ Bazele de date ale ONU	Bazele de date ale Bazei de informare a Comisiei Europene										
☛ INTERNET											
<p>Date desigur Dvs.: _____</p> <p>Profesor universitar Bibliotecar/analist Funcționar</p>											

Mai jos vom prezenta cîteva răspunsuri selectate din chestionarul *Publicațiile în serie în procesul de studii  i cercetare* pentru studen i și cadrele didactice (realizat în Bibliotecă în anul 2010): *presa tradi ional  este consultată zilnic de 37%* din numărul utilizatorilor chestiona i, **30%** o consult  după necesitate. Referitor la *calitatea  i cantitatea presei periodice din Biblioteca noastră* cei chestiona i au răspuns în felul următor: **48%** - consideră că este foarte bună  i aduc următoarele argumente: *colecția de publicații periodice con ine multe titluri interesante, în care sînt de găsit materiale necesare unui viitor specialist în domeniu, ele acoperă în mare măsură necesit ile solicitate, Biblioteca dispune de toate titlurile necesare pentru studiu  i cercetare, 42%* - bună  i numai **10%** la sută o consideră potrivită. **97** la sută din cei chestiona i au răspuns că sînt satisf cu i de numărul, varietatea  i valoarea publicațiilor periodice, că au găsit întotdeauna tot ce au căutat;  i doar **3** la sută n-au dorit să răspundă.

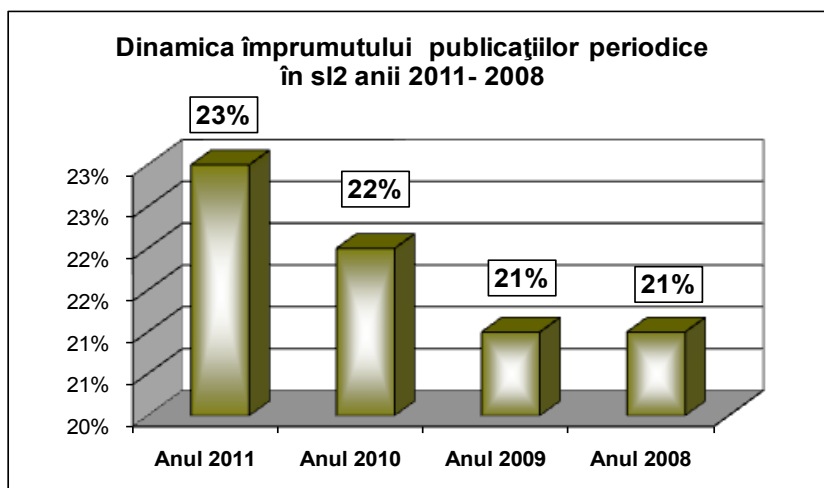
Utilizatorii Bibliotecii recurg la consultarea publicațiilor periodice (reviste, ziare, anuare, anale)  n mai multe scopuri: *informare  i studiu, informare  i cercetare, informare / studiu / cercetare, numai cercetare*

Tabelul care urmeaza ilustrează comparativ utilizarea revistelor în diferite scopuri. Unele din aceste reviste sînt utilizate numai pentru informare  i studiu, unele sînt utilizate respectiv numai pentru cercetarea  tiin ific .

Titlurile de reviste cel mai frecvent utilizate în procesul de studiu �i informare (seminare, referate)	Titlurile de reviste frecvent utilizate pentru cercerate (teze de an, licen�a, master etc.)
<ul style="list-style-type: none"> • Limba română (Ch.), Caiete critice, Revistă de lingvistică �i �tiin�a literară, Limbă �i literatură, Limba �i literatura română, Metaliteratur�, Semn, Clipa, Contrafort, Dacia literară, 	<ul style="list-style-type: none"> • Analele �tiin�ifice..., Academica, Basarabia, Convorbiri literare, Jurnalul literar, Lettre internationale, Literatorul, Manuscriptum, Philologia, Revista de istorie �i teorie literară, Romanoslavica, Secolul 20, 21, Studii �i cercetări lingvistice.
<ul style="list-style-type: none"> • Русский язык в школе , Литература в школе, Иностранная литература, Русская речь. • Дивослово, Українська мова �i л�тература в середн�х школах, г�мназ�ях, лиц�ях та колег�умах. 	<ul style="list-style-type: none"> • Вестник Московского университета: Филология, Лингвистика и межкультурная коммуникация, Вопросы литературы, Вопросы языкознания, Литературная учеба, Новое литературное обозрение, Филологические науки, Русская речь, • Київ, Мовознавство, Слово � час.

Colec ia de reviste a sălii constituie **48 %** din numărul total de documente existente (19 839) la data de 01.01.2012.

 mprumutul publicațiilor periodice în anul 2011 - aproximativ **24%** din împrumutul total al sălii de lectură. $24\% : 48\% = 0,5$. Coeficientul normativ este «1», ce arată intensitatea utilizării acestui compartiment al fondului.

Coeficientul mediu al împrumutului publicațiilor periodice este de $(1+1+1) =$

3.

Solicitările / utilizările publicațiilor periodice după dinamică diferă puțin de la an la an.

Circulația publicațiilor periodice în 2011 constituie **29,1**.

O evidență selectivă în 2011 a fost efectuată și în scopul obținerii datelor mai complete despre numărul împrumuturilor din fondul de reviste al sălii și a utilizării acestor documente.

Evidența împrumutului în condițiile accesului deschis în sala de lectură: algoritmul efectuării evidenței selective a publicațiilor periodice s-a efectuat după literatura metodică.

Au fost cercetate trei perioade ale anului de studiu cu intensități diferite de utilizare a revistelor.

Perioada	Luna	Data
I perioadă Mai puțin intensivă	ianuarie	16-21
II perioadă Intensivă	martie	13-18
III perioadă Foarte Intensivă	octombrie	24-31

A fost scos în evidență coeficientul fiecărei perioade.

I perioadă (ianuarie) În a treia săptămână au fost împrumutate 1001 ex. reviste; numărul intrărilor - 1341 $1001/1341=0,7$. Coeficientul perioadei - 1.

II perioadă (martie) În a doua săptămână au fost împrumutate - 1641 ex. reviste;

numărul intrărilor – 1809 $1641/1809=0,9$. Coeficientul perioadei -1

III perioadă (octombrie) În a patra săptămână au fost împrumutate - 2085 ex. reviste; numărul intrărilor - 2109 $2085/2109=1$. Coeficientul perioadei -1.

În aceste trei luni (ianuarie – perioadă puțin intensivă, martie - intensivă, octombrie – foarte intensivă) s-au împrumutat 17 460 exemplare reviste. Cele mai utilizate sînt următoarele titluri:

Limba română (ed. Ch.) împrumutate 1622 ex. (9,3%)

Limba și literatura română împr. 1520 ex. (9%)

Revistă de lingvistică și știință literară împr. 1444 ex. (8,3%)

Филологические науки împr. 1418 ex. (8%)

Semn împr. 1047ex. (6%)

Convorbiri literare împr. 988 ex. (5,6%)

Русский язык в школе împr. 965 ex. (5,5%)

Studii și cercetări lingvistice împr. 945 ex. (5,4%)

Дивослово împr. 868 ex. (5%)

Viața Românească împr. 860 ex. (5%)

Литература в школе împr. 822 ex. (4,7%)

Sud-Est împr.766 ex. (4,4%)

Вопросы языкознания împr. 655 ex. (3,7%)

Слово і час împr. 520 ex. (3%)

Basarabia împr. 322 ex. (1,8%)

Alte titluri împrumutate - 2698 ex. (15,4%)..

Report statistic 2011

Ianuarie

Martie

Octombrie

The image displays three side-by-side screenshots of an Excel spreadsheet, each representing a different month: January (Ianuarie), March (Martie), and October (Octombrie). Each spreadsheet shows a detailed table of magazine borrowing statistics. The columns include magazine titles, the number of copies borrowed, and the percentage of total borrowings. The data is organized in a grid format, with rows listing individual titles and columns for various statistical metrics. Arrows point from the month names above to the corresponding spreadsheet views.

Titlurile de reviste cel mai frecvent utilizate în diferite perioade ale anului puțin diferă. Desigur, că cele mai utilizate rămîn a fi publicațiile indicate în bibliografiile seminarelor.

Revistele care sînt deținute într-un singur exemplar nu se împrumută la domiciliu, ci doar la sala de lectură, sau articolele necesare pot fi xerocopiate ori scanate contra cost. Unele reviste deținute în cîte două sau mai multe exemplare pot fi împrumutate la domiciliu pe un termen de la 1 pînă 5 zile.

Pentru comoditate în căutare publicațiile periodice în sală sînt aranjate în ordinea alfabetic – direct cronologică, în cadrul fiecărei limbi.

Toată informația despre colecțiile publicațiilor seriale poate fi aflată prin intermediul diferitelor instrumente de informare, tradiționale și automatizate: catalogul on-line al bibliotecii, catalogul alfabetic tradițional, rubrica Revista și Ziare abonate în anul... de pe site-ul Bibliotecii.

Promovarea: pentru a obține o circulație mai bună a publicațiilor periodice în bibliotecă se organizează un șir de activități de popularizare a acestor surse: expoziții ale publicațiilor periodice *Achiziții noi*, expoziții de aniversare a unei reviste, sînt organizate reviste bibliografice - informative pentru studenți și profesori, sînt organizate lunare de popularizare a publicațiilor periodice, expoziții on-line etc.. (ex.: **Publicatii Periodice din colecția Bibliotecii** <http://libruniv.usb.md/Expo/tematice/periodice.pdf>)

Publicatii Periodice din colecția Bibliotecii <http://libruniv.usb.md/Expo/tematice/periodice.pdf>)

Concluzii:

Cercetarea este o contribuție la cunoașterea unor realități pe care sîntem obligați să le analizăm cu minuțiozitate și pentru a promova pe viitor o strategie în privința consolidării poziției publicațiilor periodice în Bibliotecă.

Dezvoltarea eficientă a colecțiilor de publicații periodice tipărite cît și on-line (astăzi din ce în ce mai multe periodice sînt disponibile și/numai în format electronic) vor permite bibliotecarilor să răspundă efectiv solicitărilor utilizatorilor.

Sursele care au servit drept suport pentru studiu au fost: colecțiile de reviste deținute în sala de lectură în limba română, rusă, ucraineană, sondajele, statistica *ProgStatSL2 2011*, raportul de activitate al sl2, literatura de specialitate.

Referințe bibliografice:

1. MORARU, Violeta. Publicațiile periodice – surse importante de informații pentru utilizatori. In: *Axis Libri*. 2009, nr. 2, pp. 16-17.
2. УВАРОВА, Т. Статистика знает все. Для чего она нужна?. В: *Независимый библиотечный адвокат*. 2004, nr. 2, pp. 14-22.